

Kukkian historiaa

Thomas Penttilä / Aitoon kalastuskunta

Kuva: Tommi Liljedahl

Mitä ympäristömme on?

- **Kulttuurimaisema** on maisema, jossa tavalla tai toisella ilmenee ihmisen vaikutus tai ihmisen vaikutus on siinä hallitseva.
- **Luonnonmaisema** on lähinnä luonnonalueiden muodostama maisematila.

Lähtöpisteenä jääkausi

- Noin 8500 vuotta sitten Pälkäne oli jo pääpiirteissään kuivaa maata. Se oli tällöin järveksi muuttuneen Itämeren, Ancylus-järven, rannalla. Tällöin tulivat Pälkäneelle ensimmäiset asukkaat. 7000 vuotta sitten Pälkäneellä elettiin yhtä lämpimissä oloissa kuin nyt Keski-Euroopassa.

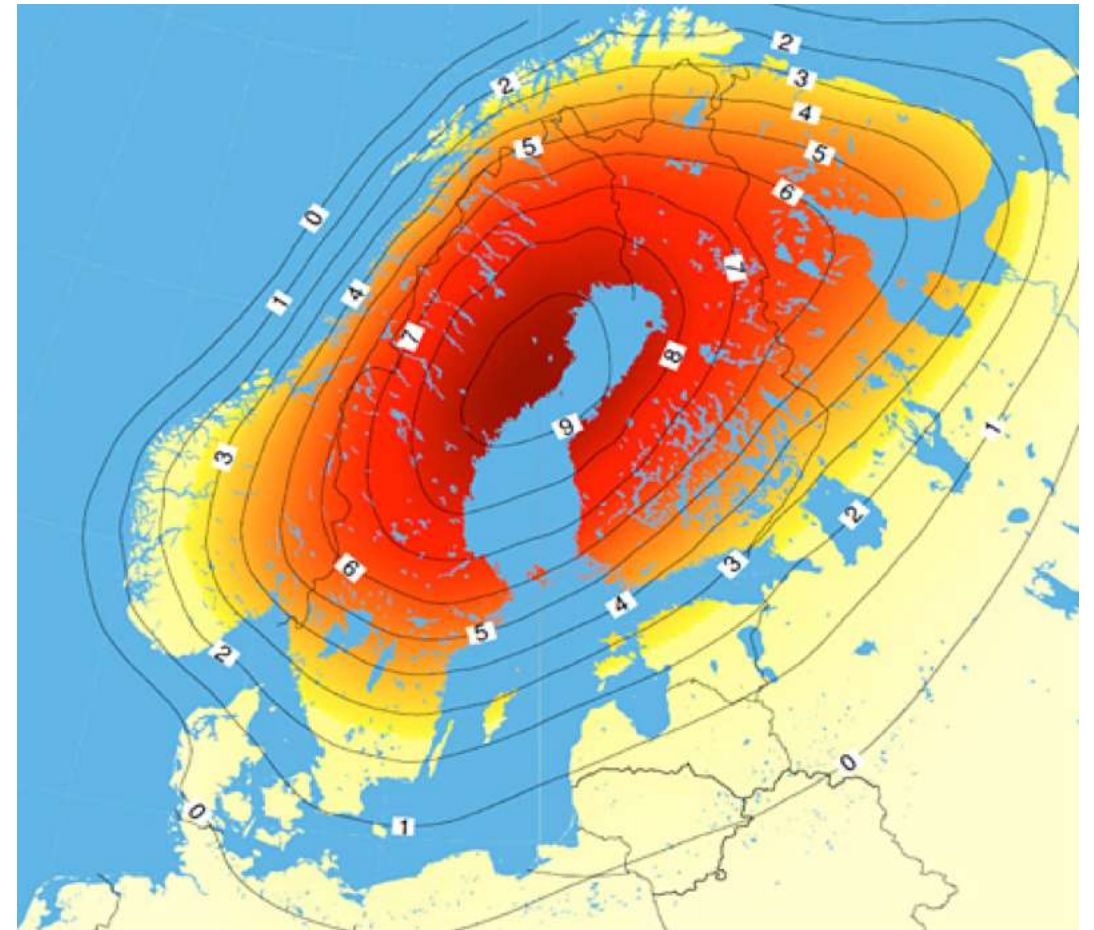

Maannousu

Jäiden vetäytyessä Fennoskandian päältä runsaat 10 000 vuotta sitten, maankuori oli painunut noin kaksi kilometriä paksun jäämassan painosta puoli kilometriä syvälle kuopalle. Painon hellitettyä maankuori alkoi kohota ja palautuminen jatkuu edelleen.

Pohjanlahden rannikolla jäät olivat paksuimmillaan ja siellä maa voi nousta vielä sata metriä.

→ Myös luonnonmaisema muuttuu

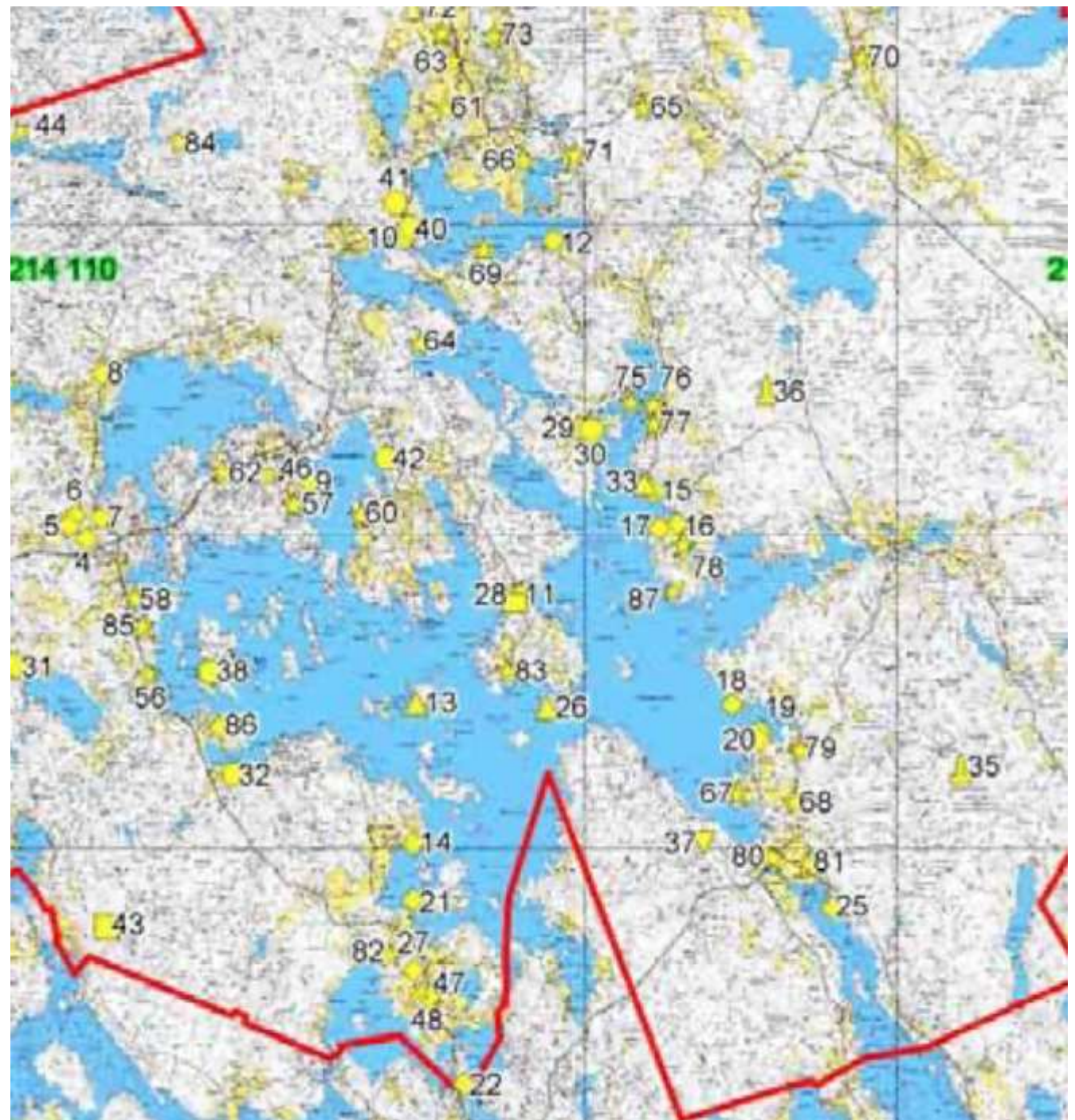
Ihmisen varhainen vaikuttaminen – kulttuurimaiseman synty n. 8.500 vuotta sitten

Luopioisten muinaislöydöt

Kivikautinen asutus Kukkián rannoilla

Karttakuva: Museovirasto

Kulttuurimaiseman synty - kaskiviljely

Alkoi noin 4.500 vuotta sitten

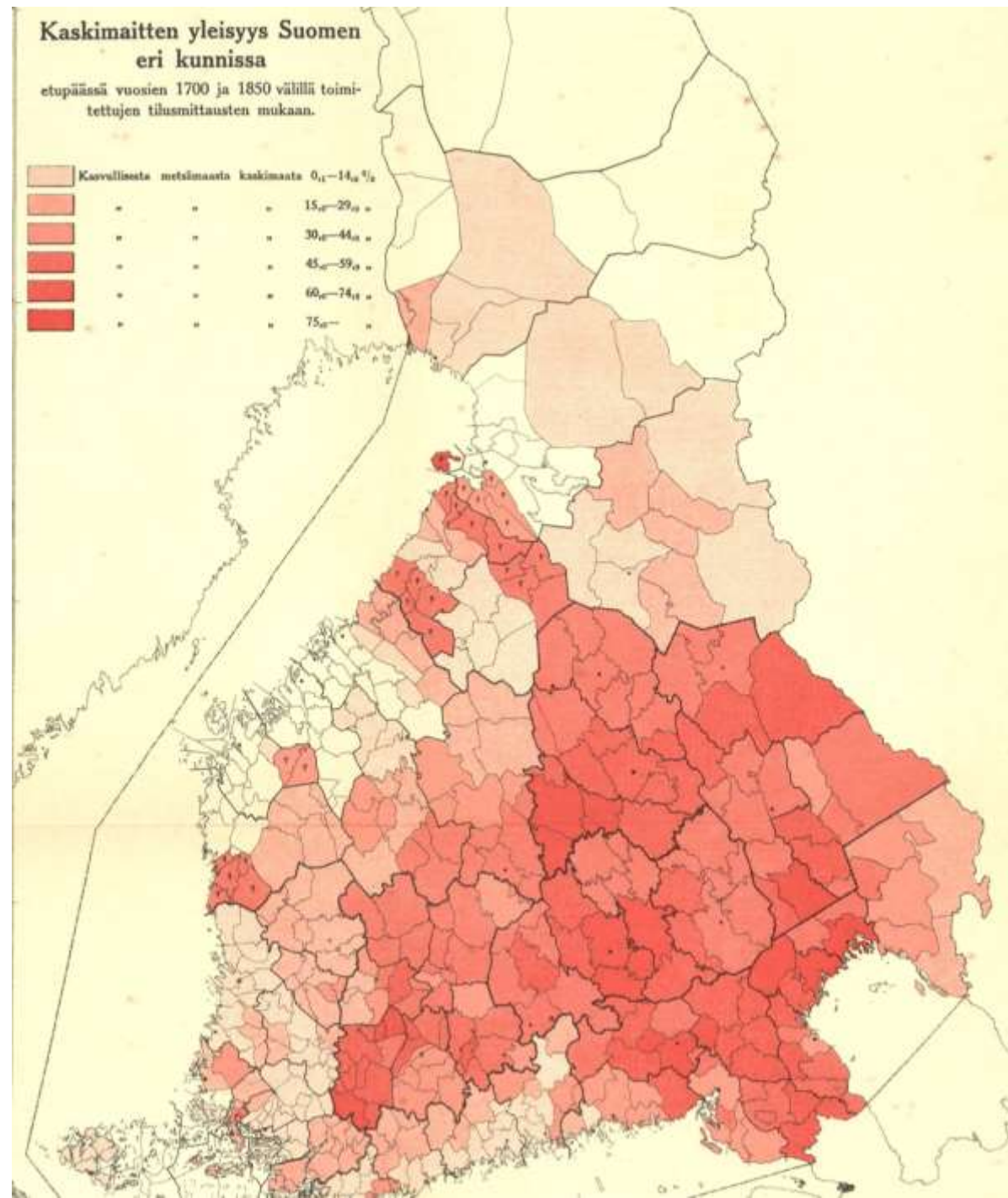
- Kaskikierto – 40 vuotta
- Tuhkan mukana ravinteita valui vesistöihin
- Ensimmäiset rajoitukset 1650-luvulla
- 1700-luvulla jopa yli 75% metsäpinta-alasta

Eero Järnefelt: Raatajat rahanlaiset

Kaskimaiden yleisyys 1700-1850

Kuva: Olli Heikinheimo, 1915

Kulttuurimaiseman kehittyminen

Maatalouden kehittyessä

- Suurempi karjamäärä
- Vesimyllyt
- Rantalaidunnus
- Meijeritoiminnan jätevedet
- Ojitukset, etenkin 1870-luvulta alkaen
- Järvien pinnanlaskut maatalousmaan voittamiseksi (noin 3.000 järveä)

Kaivosteollisuus

- Puuhiili
- Propsipuu (v. 1913 noin 11 miljoonaa kuutiota)
- Kaivosten jätevedet

Metsäteollisuus

- Uitot, koskien perkuut, uittorakenteet, uppotukit, kaarna

Kulttuurimaiseman myöhäiskehitys

Asuminen

- viemärivedet, hulevedet

Teollisuuden kehittyminen

- teollisuuden jätevedet, voimalaitosten patorakenteet
- kaatopaikkojen hulevedet

Muuta

- rantarakentaminen, tonttien muokkaus, mikromuovi
- vieraslajit (piisami 1922, täplärapu 1967, minkki, supikoira, vesikasvit...)

Vesiensuojelun alku

Huolenaiheita

- Järvien saastuminen, sameneminen ja rehevöityminen sekä umpeenkasvu
- Sinilevä: yksi maailman vanhimmista eliöistä, esiintynyt esim. itämeressä jo tuhansia vuosia

=> Järvikohtaisten suojeluyhdistysten perustaminen

- Ensimmäinen suojeluyhdistys tietävästi Vihdin Enäjärvi 1974, edelleen toiminnassa
- Pälkäneveden suojeluyhdistys 1976 – 1995

Laajemmat vesiensuojeluhankkeet noin 2000-luvulta alkaen

Parempaan suuntaan

Ihmisen vaikutuksen vähentäminen alkaen noin 1960/70-luvulta

- Teollisuuden päästöjen vähentäminen
- Jätevesipuhdistamot, pienpuhdistamot
- Uittojen loppuminen
- Kaatopaikkojen valvonta
- Kalaistutukset

Toimintaa tänään

Kunnostustoimenpiteet

Valuma-alue – laskuojat – vesistö

- Ojitusten optimointi
- Laskuojien uomien järkeistäminen
- Laskeutusaltaat ja kosteikot
- Ruoppaukset
- Niitot
- Hoitokalastus
- Vieraslajien poisto
- Virtavesien kunnostaminen
- Vaelluskalojen noususteiden poisto

